

instytut muzyki i tańca

I Kongres Tańca

Raport o stanie tańca w Kaliszu

2011

Oprac. Anna Królicza

Copyright -(c) Instytut Muzyki i Tańca 2011

I KONGRES TAŃCA

RAPORT O STANIE TAŃCA W KALISZU

Spis treści

1. Wstęp historyczny.....	3
2. Wykaz i charakterystyka działających podmiotów.....	3
3. Stan infrastruktury tańca: dostęp do obiektów, miejsca prezentacji, sale.....	6
4. Krótka analiza dynamiki zmian.....	6
5. Sugestie dotyczące możliwości rozwoju regionalnego.....	7

1. Wstęp historyczny

Obecna sytuacja tańca w Kaliszu jest w dużej mierze zasługą wcześniejszej pracy i inicjatyw podjętych przez **Witolda Jurewicza**. Pod koniec lat 70. (1979) założył on tutaj zespół „**Efekt I**” w Młodzieżowym Domu Kultury. Zajęcia prowadziła **Henryka Wytych** oraz sam Jurewicz. Zespół przygotowywał repertuar estradowy. Wiek uczestników grupy wahał się w przedziale pomiędzy 15 a 19 rokiem życia. Z „Efektem I” poza dwójką stałych nauczycieli tańca współpracowali różni choreografowie, np. Mirosława Zaręba, powiązana z krakowskim Studenckim Teatrem Tańca „Kontrast”. Mimo wielu sukcesów¹ „Efekt” zakończył swoją działalność w 1987 roku. Jedną z przyczyn rozwiązania zespołu była zbyt duża rozpiętość wieku uczestników. Ponadto część osób porzuciła amatorskie hobby na rzecz studiów i innych obowiązków. Jurewicz założył potem zespół „Pieguś”, który miał kontynuować tradycje taneczne zapoczątkowane jeszcze przez „Efekt I”, najpierw jako zespół dziecięcy. Kilka lata później zorganizowana została kolejna grupa – **Studio Tańca Współczesnego „Alter”** (od 1989 – **Teatr Tańca „Alter”**), w której styl tańca zmienił się z estradowego na teatralny. Oprócz Witolda Jurewicza zajęcia prowadziła w nim Katarzyna Mięka z krakowskiego Teatru Tańca DF oraz Anja Aison z Wielkiej Brytanii. Siedzibą zespołu pozostał niezmiennie MDK.

Wokół Jurewicza i jego teatru tańca zaczął się w Kaliszu tworzyć poważny ośrodek tańca. Tancerze i choreograf doksztalali się w trybie warsztatowym w zakresie tańca współczesnego tak, by z etapu amatorskiego przejść do profesjonalnego. Prowadzili lekcje tańca i zajęcia w **Państwowym Pomaturalnym Studium Kształcenia Animatorów Kultury (specjalizacja „taniec”)**. Po kilku latach (1992) powołali do życia festiwal o charakterze konkursu – **Międzynarodowe Prezentacje Współczesnych Form Tanecznych**, których dyrektorem artystycznym był Witold Jurewicz. Od czasu do czasu nawiązywali także współpracę z **Teatrem im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu**, jak przy spektaklu *Sinobrody* (2004) w reż. Norberta Rakowskiego.

W 2009 roku **Witold Jurewicz wyjechał z Kalisza** a wraz z nim podstawowy trzon zespołu. Festiwal Międzynarodowe Prezentacje Współczesnych Form Tanecznych przekształcił się w inne wydarzenie – „**Strefę Kontakt**” – którego koordynatorem jest **Aleksandra Kubiak**.

2. Wykaz i charakterystyka działających podmiotów

Obecna sytuacja tańca w Kaliszu jest o tyle specyficzna, że nie działa tu żadna rozpoznawalna w perspektywie ogólnopolskiej grupa tańca o charakterze zawodowym. Sprawnie rozwijają się za to działania taneczne o charakterze amatorskim, animowane przez Centrum Kultury i Sztuki oraz Młodzieżowy Dom Kultury.

Nazwa	Rodzaj tańca	Adres	Charakterystyka
Magda Mazurowska	współczesny	www.mdk.kalisz.pl/	Instruktorka tańca, inicjatorka i organizatorka wydarzeń tanecznych (Dni Tańca i „Tylko dance ma sens”) w Młodzieżowym Domu Kultury. Prowadzi tam amatorski zespół taneczny – Grupę Tańca Współczesnego „Przechowalnia” . Wcześniej współpracowała z zespołem Witolda Jurewicza Teatr Tańca „Alter”.
Anna Wytych-Wierzgacz	współczesny		Absolwentka wydziału Sztuk Scenicznych (specjalność: taniec współczesny) Uniwersytetu Paris VIII (Francja). W latach 1990-2005 tancerka Teatru Tańca „Alter”. Aktualnie prowadzi zajęcia z tańca współczesnego w Państwowym Pomaturalnym Studium Kształcenia Animatorów Kultury w Kaliszu oraz na wydziale Choreografii i Techniki Tanecznych przy Akademii Muzycznej w Łodzi.
Zespół Tańca Współczesnego „Studnia”	współczesny		Grupa powstała z inicjatywy Anny Wytych-Wierzgacz w 2003 roku przy Państwowym Pomaturalnym Studium Kształcenia Animatorów Kultury w Kaliszu. Zespół pracuje także z innymi nauczycielami Studium – Witoldem Jurewiczem, Jackiem Owczarkiem, Radkiem Stępnikiem, Pawłem Skalskim. Zespół jeździ na liczne festiwale amatorskie.
Młodzieżowy Dom Kultury		www.mdk.kalisz.pl	Organizator dwóch wydarzeń tanecznych: Dni Tańca (od 2009 r.) - festiwal małych form i oferty warsztatowej. Podczas ostatniej edycji w 2011 roku skupionej na capoeirze i tańcu współczesnym. „Tylko dance ma sens” – Aktualnie działa tu od 2009 r. amatorska Grupa Tańca „Przechowalnia” składająca się z 6 osób. Przygotowuje ona krótkie prace choreograficzne i chętnie bierze udział w przeglądach i festiwalach amatorskich np. w Koninie, Zielonej Górze.

			Pod kierunkiem Ewy Paczkowskiej prowadzone są zajęcia z tańca typu hip-hop dla grup dziecięcych. Wcześniej, w latach 1985 -2007, mieściła się tu siedziba Studia Tańca Współczesnego „Alter” (aktualna nazwa: Teatr Tańca „Alter”).
Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu		www.ckis.kalisz.pl	Organizator festiwalu „ Strefa Kontakt ”. W Centrum Kultury i Sztuki stacjonuje kilka ludowych zespołów dziecięcych.
Strefa Kontakt (od 2009)	improvizacja kontaktowa, współczesny		Festiwal tańca współczesnego, który pojawił się jako kontynuacja Konfrontacji Tańca Współczesnego o charakterze konkursu. W nowej formule organizatorzy poprzestali na prezentacji spektakli i ofercie warsztatowej.
Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury w Kaliszu (specjalizacja: taniec)	współczesny, klasyczny	ppskak@op.pl	Dwuletnie studium pomaturalne, oferujące po trzecim semestrze praktyki w instytucjach kultury i w innych placówkach o zbliżonym profilu. <u>W programie studium znajdują się zajęcia z tańca klasycznego, współczesnych form tanecznych, rytmiki prowadzą. Pedagodzy: Bogna Boch-Czwordon (zajęcia z historii tańca i baletu), Piotr Skalski, a także Witold Jurewicz (zajęcia z anatomii, kompozycji i choreografii) i członkowie zespołu „Alter”: Anna Wytych-Wierzgacz (taniec współczesny), Jacek Owczarek (improvizacja kontaktowa i taniec współczesny), Radosław Stępiak (mody taneczne).</u> Poza zajęciami praktycznymi adepci uczestniczą w wykładach z kursów o charakterze ogólnokształcącym, tj. z historii teatru i tańca, scenografii, technik animacji, psychologii, wiedzy o kulturze etc.

3. Stan infrastruktury tańca: dostęp do obiektów, miejsca prezentacji, sale

Stan infrastruktury niewiele zmienił się od czasu, kiedy pracował tu Teatr Tańca „Alter”. W Młodzieżowym Domu Kultury dostępne były wówczas dla tancerzy dwie sale: baletowa i widowiskowa. Aktualnie przestrzeń tę wykorzystują do ćwiczeń grupy dziecięce i studencka Grupa Tańca Współczesnego „Przechowalnia”. Służą one również na potrzeby organizowanych wydarzeń tanecznych, tj. festiwale i warsztaty.

Sala baletowa przeznaczona jest do ćwiczeń i treningów codziennych. Wyposażona została w drążki i lustra, nie posiada jednak podłogi baletowej. Sala widowiskowa to dawna sala gimnastyczna, obecnie dostosowana do potrzeb wystawiania spektakli. Wyposażona jest w oświetlenie (nastawnia) i nagłośnienie sceniczne. Widownia może pomieścić około 150 osób.

Centrum Kultury i Sztuki również dysponuje dwiema salami: widowiskową² i studio³. Pierwsza jest przeznaczona do wystawiania gościnnych spektakli oraz wykorzystywana podczas koncertów. Tutaj odbywa się Regionalny Przegląd Zespołów Tanecznych oraz zaproszone przedstawienia w ramach festiwalu „Strefa Kontakt”. Jego organizatorzy często wykorzystują dodatkowo przestrzeń sceniczną Teatru im. Wojciecha Bogusławskiego.

Druga – sala studio – służy do zajęć tanecznych, jest wyposażona w drążki i lustra. Do dyspozycji tancerzy-amatorów jest również podłoga baletowa (8 m x 4m). W codziennym trybie pracy CKiS odbywają się tu zajęcia z hip-hopu, tańca towarzyskiego i nowoczesnego. Salę tę centrum wynajmuje również prywatnym szkołom tańca na zajęcia dla dzieci. Również Raz w miesiącu odbywają się tu warsztaty flamenco dla kobiet, a podczas festiwalu „Strefa Kontakt” – warsztaty tańca współczesnego. Aby zapewnić warsztatowiczom dobre warunki do pracy, organizatorzy festiwalu czasem korzystają dodatkowo z dwóch sal w Młodzieżowym Domu Kultury oraz nawiązują współpracę ze szkołami (np. ze Szkołą Podstawową nr 16 lub III Liceum Ogólnokształcącym).

4. Krótka analiza dynamiki zmian

Kiedy w 2009 roku Teatr Tańca „Alter” wraz ze swoim liderem Witoldem Jurewiczem wyjechali z Kalisza, miasto straciło rozpoznawalny w Polsce profesjonalny zespół tańca współczesnego, w sposób ciągły tworzący repertuar artystyczny. Wyjazd zespołu i jego lidera wpłynął na zahamowanie dynamiki procesu rozwoju tańca w Kaliszu. W latach 1979-2008 Teatr Tańca „Alter” prowadził nie tylko artystyczną, ale również edukacyjną (organizacja i prowadzenie zajęć tanecznych i warsztatów) oraz animował tutejsze życie kulturalne (organizacja międzynarodowego festiwalu). Jurewiczowi i jego zespołowi udało się stworzyć w tym mieście środowisko taneczne. Na Międzynarodowe Prezentacje Współczesnych Form Tanecznych przyjeżdżali tancerze i choreografowie z całej Polski, a także z Europy i Stanów Zjednoczonych. W latach 90. była to jedna z niewielu prowadzonych na taką skalę imprez tanecznych. „Alter” ściśle współpracował wówczas z krakowskim (Teatr Tańca DF) i bytomskim środowiskiem tańca współczesnego – w Bytomiu skupionym wokół Jacka Łumińskiego i Śląskiego Teatru Tańca. Mimo że „Alter” stacjonował i pracował w Młodzieżowym Domu Kultury, to jednak w celu zorganizowania festiwalu podjął współpracę z Centrum Kultury i Sztuki. Ponadto tancerze z zespołu prowadzili zajęcia w Państwowym Pomaturalnym Studium Animatorów Kultury, w którym specjalizacja taneczna cieszyła się wielką popularnością. Do tej pory część z nich wspiera zasoby kadrowe Studium, jednak na stałe związali się z innym miastem (głównie z Łodzią).

Dawni uczniowie lub współpracownicy Jurewicza oraz pracownicy CKiS próbują kontynuować lub znaleźć inny kształt dla części rozpoczętych przez niego inicjatyw. Centrum Kultury i Sztuki dokonało przekształcenia Międzynarodowych Prezentacji Współczesnych Form Tanecznych (1992-2008), w inną imprezę taneczną, tj. „Strefę Kontakt” (od 2009). Jej

organizatorzy odeszli od konkursowego charakteru imprezy, stawiając przede wszystkim na warsztaty i prezentacje przedstawień.

Nietrudno zauważyć, że zamiast dużej grupy tańca w Młodzieżowym Domu Kultury pozostały wyłącznie zespoły dziecięce i młodzieżowe oraz Grupa Tańca Współczesnego „Przechowalnia”, której uczestnicy mają opanowaną w stopniu zaawansowanym technikę taneczną. Magdalena Mazurowska stara się tworzyć tu ciekawą ofertę wydarzeń kulturalnych ukierunkowanych na taniec, pozostając jednak w nurcie amatorskim. Pod jej kierunkiem organizowane są dwa festiwale: „Dni Tańca” powiązane z obchodami Międzynarodowego Dnia Tańca (w tym roku: warsztaty capoeiry) oraz jesienny festiwal dla dziecięcych i młodzieżowych grup tanecznych: „Tylko dance ma sens”.

Przy Pomaturalnym Studium Animatorów Kształcenia Kultury funkcjonuje Zespół Tańca Współczesnego „Studnia”, który prowadzi Anna Wytych-Wierzgacz.

5. Sugestie dotyczące możliwości rozwoju regionalnego

Aby Kalisz nie stracił swojej dotychczasowej pozycji na tanecznej mapie Polski, miasto powinno zintensyfikować działania impresaryjno-artystyczne. Trzeba zadbać o stworzenie nowego zespołu o charakterze profesjonalnym, którego liderzy lub cały zespół przyciągałby młodych adeptów tańca do przyjazdu do Kalisza i uczestnictwa w warsztatach czy festiwalu. W Polsce można dostrzec zasadę, polegającą na tym, że większość cieszących się popularnością festiwali tanecznych odbywa się pod egidą znanych zespołów.

Drugim wariantem rozwoju tańca jest stworzenie w kaliskim Centrum Kultury i Sztuki miejsca dla sceny impresaryjnej. Jej zadaniem byłaby organizacja cyklicznych spotkań ze znanymi i cenionymi twórcami polskiej i zagranicznej sceny tańca współczesnego. Dzięki temu Kalisz ponownie włączyłby się do tanecznego obiegu, z którego stopniowo jest eliminowany. Ewentualnym rozwiązaniem braku lokalnego zespołu zawodowego byłoby zainicjowanie programu rezydencyjnego dla twórców lub zespołów, np. w Centrum Kultury i Sztuki lub w Teatrze im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu.

W tym momencie w Kaliszu sprawnie działa jedynie pion edukacji tańca i twórczości w nurcie amatorskim, ale przyzwolenie na taki stan rzeczy w dalszej perspektywie może doprowadzić do zaniku obecnej kadry. Nie sprzyja to rozwojowi tańca, ani promocji miasta.

¹ W 1984 roku zespół zdobył tytuł I wicemistrza w kategorii *modern jazz* w Radomiu. Trzy lata później został wytypowany jako reprezentant Polski w III Międzynarodowych Warsztatach Tańca Kameralnego „Artama” w Niemczech.

² Sala widowiskowa posiada 325 miejsc siedzących na widowni, ma profesjonalne nagłośnienie i oświetlenie; jej wymiary: 8m x 9m i 4,5 m wysokość do reflektorów.

³ Sala studio ma wymiary 8 m x 13 m.